

Statistikk fra Doktorgradsregisteret

Doktorgrader i tall

Bo Sarpebakken

Liten økning i antall disputaser

Første halvår 2018 ble det avlagt 836 doktorgrader ved norske læresteder¹. I samme periode i fjor ble det holdt 819 disputaser. Da endte årsresultatet på 1493 doktorgrader, eller rundt 30 grader færre enn i det foreløpige rekordåret 2013, da det var 1524 disputaser. Det er grunn til å tro at 2018 vil ende nær dette antallet.

Ved de fleste læresteder var antall disputaser om lag på samme nivå som i fjor. Den største absolutte veksten hadde NTNU, Universitetet i Bergen og OsloMet, mens universitetene i Oslo og Tromsø hadde noen færre disputaser i vårsemesteret 2018 enn året før.

Jevn kjønnsbalanse

Kvinner stod for 51 prosent av disputasene i vårsemesteret. Kjønnsfordelingen vil naturlig kunne svinge noe fra år til år, men i perioden fra 2012 sett under ett har kjønnsfordelingen blant doktorandene vært helt jevn.

Fire av ti var utenlandske statsborgere

40 prosent av vårens doktorgrader ble avlagt av utenlandske statsborgere, noe som er den høyeste andelen som hittil er målt. Dette innebærer en liten økning i forhold til situasjonen de foregående årene. Andelen utlendinger økte kraftig fram til 2011, mens økningen har vært mindre de senere årene.

Tabell 1 Antall avlagte doktorgrader 2017 - 1.halvår 2018 etter lærested.

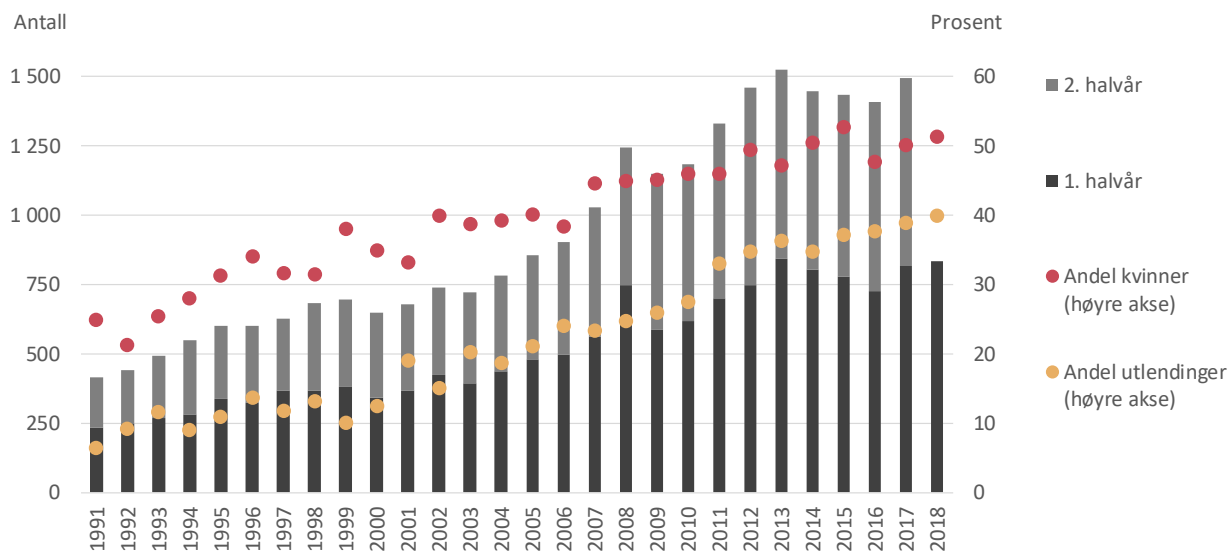
Institusjon	Hele 2017	1.halv-år 2017	1.halv-år 2018
Universitetet i Oslo	493	287	254
NTNU	362	186	206
Universitetet i Bergen	222	116	133
Universitetet i Tromsø	118	76	67
NMBU	92	44	37
Universitetet i Stavanger	48	23	30
OsloMet - storbyuniversitetet ¹	15	6	20
Universitetet i Agder	26	20	18
Universitetet i Sørøst-Norge ²	23	12	12
Nord universitet	15	4	11
Norges Handelshøgskole	12	7	10
Norges idrettshøgskole	12	7	9
Handelshøgskolen BI	14	8	8
Høgskolen i Innlandet	9	4	8
Menighetsfakultetet	6	2	5
Arkitektur- og designhøgskolen	10	7	2
Høgskolen i Molde ³	5	4	2
Norges musikkhøgskole	6	2	2
VID vitenskapelige høgskole	5	2	2
Totalt	1 493	817	836

¹ 2017; Høgskolen i Oslo og Akershus

² 2017; Høgskolen i Sørøst-Norge

³ 2017; Inkl. en fellesgrad med Høgskolen i Volda

Kilde: NIFU, Doktorgradsregisteret

Figur 1 Antall avlagte doktorgrader 1991 - 1. halvår 2018, og prosentandel avlagt av kvinner og utenlandske statsborgere.
Kilde: NIFU, Doktorgradsregisteret

Flest doktorgrader i medisin og helsefag

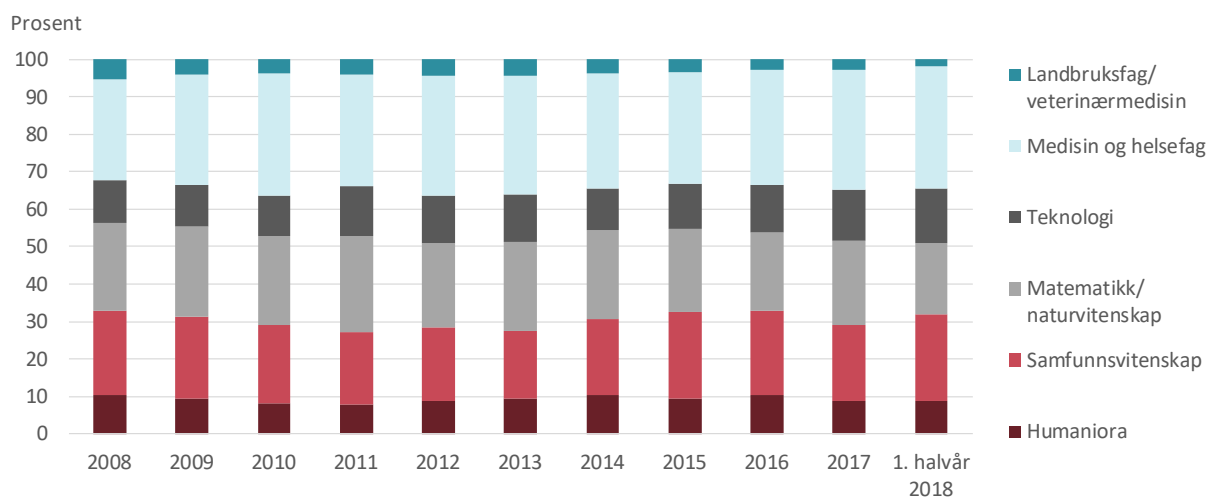
En tredel av doktorgradene avlagt våren 2018 lå innenfor medisin og helsefag. Samfunnsvitenskap var nest størst med 23 prosent av gradene, mens matematikk og naturvitenskap utgjorde 19 prosent. Avhandlingenes fordeling på fagområder har vært relativt stabil gjennom mange år.

Språk i doktoravhandlinger

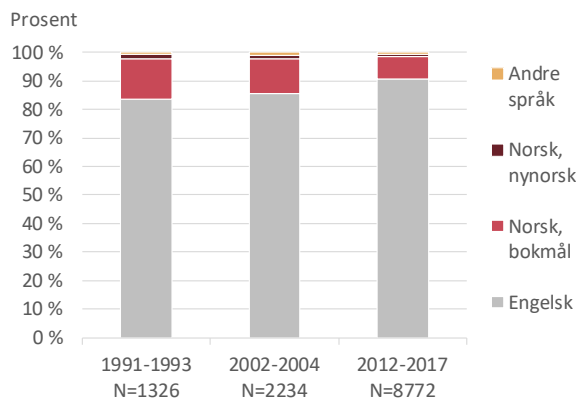
Engelsk er, og har vært, dominerende språk i avhandlinger levert ved norske læresteder². Under årene 2012–

2017 ble ni av ti avhandlinger skrevet på engelsk. Doktorgrader i norsk språkdrakt utgjorde i samme periode under 9 prosent³. Sammenlignet med situasjonen på 1990- og 2000-tallet har norskandelen sunket noe. Under årene 1991–1993 ble vel 15 prosent av avhandlingene skrevet på norsk, mens andelen var 14 prosent i perioden 2002–2004.

Noe av den nedadgående tendensen for norsk som språk, kan forklares med økt internasjonalisering i norsk doktorutdanning. De aller fleste med utenlandsk statsborgerskap vil ha et annet morsmål enn norsk. Dersom kun avhandlinger skrevet av norske statsborgere legges til grunn, øker norskandelen til 13 prosent i perioden

Figur 2 Avlagte doktorgrader 2008 - 1. halvår 2018 etter fagområde. Prosent.
Kilde: NIFU, Doktorgradsregisteret

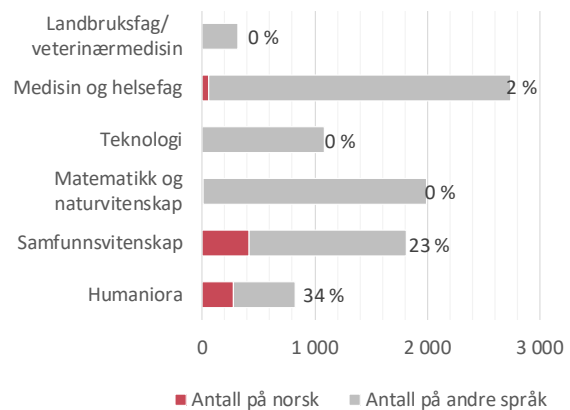
Figur 3 Avlagte doktorgrader i utvalgte perioder, etter språket avhandlingene er skrevet på. Prosent.
Kilde: NIFU, Doktorgradsregisteret

2012–2017. På begynnelsen av 1990-tallet var tilsvarende andel 17 prosent, mens den var vel 16 prosent under første halvdel av 2000-tallet.

Avhandlinger på norsk forekommer i første rekke innenfor humaniora og samfunnsvitenskap. Mer enn halvparten av alle norskspråklige avhandlinger siden 2012 gjelder samfunnsvitenskapelige fag, mens 37 prosent var innenfor humaniora. 7 prosent av avhandlingene på norsk ble levert innenfor medisin og helsefag.

Noter

1. Tallene for 2018 bygger på en foreløpig bearbeiding av dataene for våsemesteret. NIFU vil publisere fullstendig doktorgradsstatistikk for 2018 i siste halvdel av mars 2019.
2. Med utgangspunkt i avhandlingens originaltittel, har NIFU kartlagt hvilke språk de avlagte doktorgradene er skrevet på. Alle titler som kan indikere at den er skrevet på et annet språk enn engelsk, er kontrollert mot opplysninger om publikasjonens språk i søketjenesten Oria hos BIBSYS.
3. Vel 20 prosent av de norskspråklige avhandlingene er i Oria kategorisert som flerspråklige. Dette gjelder artikkelbaserte avhandlinger der kappen er skrevet på norsk, men som også omfatter artikler som er skrevet på et annet språk, i hovedsak på engelsk.

Figur 4 Avlagte doktorgrader 2012–2017, etter fagområde. Antall avhandlinger etter språk, og andel norskspråklige i prosent.
Kilde: NIFU, Doktorgradsregisteret

Sett i forhold til det totale antall avlagte doktorgrader i hvert fagområde, er innslaget av avhandlinger på norsk relativt sett høyest i humaniora med 34 prosent, mens andelen har vært 23 prosent i samfunnsvitenskap. To prosent av doktorgradene innenfor medisin og helsefag har hatt norsk som språk. Innenfor teknologi og landbruksvitenskap og veterinærmedisin er det ikke utgitt avhandlinger på norsk siden 2012, mens antallet er svært lavt i matematikk og naturvitenskap.

Nyhetsbladet Doktorgrader i tall kom ut for første gang i august 1994. Siden da er det utgitt en eller to utgaver per år. Nyere utgaver er tilgjengelig i Bibsys Brage. Statistikk finnes i [NIFUs FoU-statistikkbank](#). Nyhetsbrevet finnes også på [NIFUs nettsider](#).

Forespørsler kan rettes til: Bo Sarpebakken, NIFU
Tlf.: 960 94 042 E-post: doktorgrader@nifu.no

NIFU

Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning

Nordic Institute for Studies in Innovation, Research and Education

NIFU tilbyr handlings- og beslutningsorientert forskning til offentlig og privat sektor. Forskningen omfatter hele det kunnskapspolitiske området – fra grunnopplæring, via høyere utdanning til forskning, innovasjon og kompetanseutvikling i arbeidslivet. Instituttet har i tillegg nasjonalt ansvar for produksjon, analyse og formidling av statistikk og indikatorer for det norske FoU- og innovasjonssystemet.

NIFU
PB 2815 Tøyen, NO-0608 Oslo
www.nifu.no | post@nifu.no